

ACC. N:R M. 14092:1-4.

Landskap: Halland Upptecknare: Gunilla Nilsson, Lund
Härad: Tönnersjö Berättare: Beata Bengtson
Socken: Tönnersjö Berättarens yrke: fröken
Uppteckningsår: 1956 Född år 1872 i Esmarud, Tönnersjö av.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hemmets prydnade. s. 1-2.
När den nya tiden kom till bygden. s. 3-4.

LUF 49.
" 73.

ACC. N:R M. 14092:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till midsommar eller lövhyddehögtiden prydde vi med lövkvistar runt taket, och bak sofforna stack vi ner hela grenar. Det såg ut som en riktig lövgrotta. Här i trakten var nog vi de som längst höll fast vid den seden, och vi slutade i början på 90-talet. Annars tog folk bara in en stor björkekost. De sa att det kom så mycket djur i stugan med allt riset.

På golvet gjorde vi fina ringningar av sand med en tratt. Det var till midsommar. Vi hade trägolv. Det skurades inte så ofta, en tre gånger om året.

När vi var riktigt små hade vi halm till jul på golvet, och då hade vi roligt. Sedan plockade vi säv i sjön och vävde till mattor, som fick ersätta halmen. Annars hade vi trasmattor, som täckte hela golvet.

Ena gjorde vi lite när som, till lördag och söndag. Det lukta så gott i stugan.

I de gamle ryggåsastugorna satte man upp bonader och flätter. Vi hade julaark, med kungen och drottningen på och sköjbilder. I vår barndom hade man inga fotografier. Och inga tapeter heller, utan hyvlade väggar, som skurades till jul och midsommar.

Till jul skulle duken på bordet, om det fanns någon. Den var av linne. Till fester hade man ofta ett vanligt lakan. När man vävde tog man alltid vara på varpändarna och flätade dem samman, så dukarna hade ofta frans, men bara i ena sidan.

På fönsterhyllan stod kaffekopparna. Allt vad som kunde skina skulle blankas och sättas fram till jul. På bordet stod en järnstaße med två armar,

ACC. NR M. 14092:2.

en malmstake och två av mässing. Och så låg där en julahög på bordet -
underst en stor grovbröds-kaka, därövan en liten sötbröds-kaka och överst en
liten ost. Brännevinsflaskan och drickakannen i tenn stod framme hela julen.

Först hade vi öppen fyr, men sedan fick vi uteliggare. Far var den förste
här som köpte järnspis, och vi glyttar tyckte det var så roligt när mor
stod inne i stugan och lagade maten och slapp det kalå köket.

Man lyste med talgljus, som stöptes hemma efter slakten, och med fotogen.
Jag minns inte att vi hade stickor hemma.

Inomhus hade man inga blommor och inga krukväxter, men i trädgården
fanns det två rader med en gång emellan. Där var salvia, ambreit och tråd-
malis, och av dem kunde man ta in några kvistar, för det luktade så gott.
Och så hade vi munkaskallar, pioner, tusenskönor och sommarfåglar. Inga
kryddväxter förrutom isop.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 14092:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Detta var en mycket fattig trakt, säkert bland de fattigaste i Halland och Småland. I vår barndom började det bli något bättre. Våra bröder gick vart år till Skåne för att tröska till bönderna där. De arbetade från Mickelsmäss till jul och fick s:a 25 kronor. De första amerikafararna gav sig iväg redan före vår tid, men på 90 -talet for de flesta.

Vår mor gick i skola fjorton dagar och lärde skriva sitt namn. Hon kunde läsa amerikabreven för de andra. Skolan gick länge ikring hos olika bönder som hade plats. Barnen satt runt ett stort bord i stugan, och runt omkring gick läraren med käppen. Den som inte kunde fick stryk.

Vad man behövde gjorde man mest själv - våra karlar vre ihop allt möjligt.

Handelsbod fick vi s:a 1833 Dessförinnan fanns en i Simlångsdalen, men innan den kom körde vi till stan med kon en gång om året. Man skickade bud med varandra. Gårdfarihandlare fanns här, stugrännare med knappar, tvål och nålar och så judarna med kostyntyger.

Postdiligensen kom en gång i veckan, den skulle ju ovillkorligen fram. Simlångsdalen - Hishult - Vrå- och Ske var skjutshäll. Man kunde beställa plats och få åka med.

Klaffbordet här har vår bror gjort. Han lärde till snickare. Bordpallar var vanliga, fast vi hade inga. Bänkar fanns både väggfasta och flyttbara.

På Knutdagen hade man julgille. Då dracks det sista brännvinet opp. De som hade fått höstehjälp fick ställa till med julgille.

På lördagen dansade vi inte, då skulle man förbereda sig till helgen. Men

ACC. N:R M. 14092:4.

söndagsdans förekom, fast inte ofta,. De som kom hit från större platser leddes.

Det var besvärligt att tala med folk från stan, de förstod inte vad vi på vår bondska slamrade ihop.

Man läste inte så mycket förr. Vi har kvar en bok från fars hem . Den heter En sann Christendom och är skriven av Johan Arndt, från år 1800.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND